

Wychodzi codziennie o godzinie 4. popołudniu,
z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:
W MIEJSCU kwartalnie 4 złr. 50 ct.
miesięcznie 1 „ 50 „

Z przesyłką pocztową:
miesięcznie 2 złr. — ct.
w państwie austriackim 6 „ — „
do Prus i Niemiec 6 „ — „
„ Francji 6 „ — „
„ Belgii i Szwajcarii po 7 złr.
„ Włoch, Turcji i księstw Nadd. 50 ct.
„ Serbii 50 ct.

Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

GAZETA NARODOWA

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują:

We LWOWIE biuro administracji „Gazety Nar.”
ulica Kopernika liczbą 5. Ogłoszenia
w Paryżu przyjmują wyłącznie dla „Gazety Nar.”
agenta pana Adama, Rue Clement 4, Paryż; w Wied-
niu Otto Maass, (Habsenstein & Vogler) nr. 10,
Wallfischgasse, 2. Oppelk, Stadt, Stubenbastei 2.
M. Dukas, I. Riemergasse 13. Rudolf Mosse, Seiler-
strasse nr. 2., Henryk Schalek, 1, Wollzeile 14;
Maurycy Stern, Wollzeile 22; G. L. Daube & Comp.
w Frankfurtu n. M.; w Warszawie Rajchman et
Frendler Senatorska 22; w Krakowie W. Kukulski.
OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 ct. od
miejscu ogłoszenia jednego wiersza drobnym drukiem.
Reklamy w rubryce „Nadesłane”
20 ct. od wiersza.

LWÓW d. 12. SIERPNIA.

Izby francuskie w przeszłym tygodniu zostały zamknięte, parlament angielski w tym tygodniu zakończy swoje obrady. Ferje parlamentarne nastają w całej Europie; ale natomiast właśnie w Anglii i Francji rozpoczynają się niezmiernie doniosłości walki wyborczej. Właściwie już się one rozpoczęły dość dawno, teraz tylko się potęgują ostro, chociaż termin wyborów francuskich wypada na październik, a angielskich dopiero na listopad. — Jedne i drugie mają także niezwykłą międzynarodową doniosłość.

Wybory francuskie, mimo że dziś już przybrały charakter dość gwałtowny, w znaczeniu swym ogólnym dość prosto się przedstawiają i zadania ich nie są wcale zawile. Największą znakomitość oportunistyczne obozu, pan Ferry, w mowie swej ostatniej, zniechęcony napadami na oportunistów, częstokroć niesprawiedliwymi, wyrzekł nader mądre słowa. „Ostatecznie nie idzie o to, powiedział on, czy oportuniści zwyciężą, czy demokraci, czy radykalisci, lecz idzie o to, czy szczyty republikańskie bez różnicy odcieni mieć będą większość, i czy spójnią ich między sobą i siła moralna będą dość wielkie, aby odparć zamachy nieprzejednanych.” Istotnie, do tego się redukuje zadanie wyborów francuskich, a przynajmniej ich znaczenie międzynarodowe. Wszelkie nawet komplikacje zagraniczne, jakoteż zajęcie przez Francję stanowiska, któreby przewrót spowodować mogło w polityce europejskiej — wtedy się pojawia, gdy ataki „nieprzejednanych” wyrównają drogi w parlamencie pragnącym komplikacji zewnętrznych, jako źródła ratunku dla Francji, lub sposobności do osiągnięcia panowania nad Francją. — Aż do tego czasu, ani groźne artykuły niemieckich organów kancleńskich, ani polemika z niemi dzienników francuskich nie będą przedstawiały międzynarodowego niebezpieczeństwa, a same nawet chęci meżów stanu francuskich do zwinięcia wytwarzającej się solidarności w polityce europejskiej w interesach wschodnich, wyszłyby na szkodę stanowiska Francji, nie przynosząc rzeczywistego niebezpieczeństwa tym interesom.

Całkiem inaczej przedstawia się sprawa wyborów w Anglii ze stanowiska międzynarodowego. Tam od zwycięstwa jednego z dwóch stronnictw walczących ze sobą, zależy przyszły rozwój królestwa W. Brytanii jako potęgi międzynarodowej, światowej, a zależy zarazem całkowicie układ przymierzy i konstelacji politycznych w Europie. Kampania zaś wyborcza jest w Anglii niezmiernie skomplikowana, a rezultat jej pozostanie do ostatniej chwili nader wątpliwym.

Wyborca angielski nie lubi kierować się przy wyborach względami polityki zagranicznej. Z wyjątkiem jednego wypadku, gdy bezpieczeństwo państwa jest bezpośrednio zagrożone, wyborca angielski kieruje się kwe-

stjami dotyczącymi sfery polityki wewnętrznej, karnością stronnicy mającej żywy wyraz w klubach, i względami miejscowymi. Te zaś wszystkie motywy wyborów nie przedstawiają do dziś jasnego obrazu, i są nadzwyczajnie skomplikowane wielką niewiadomą: dwoma milionami wyborców, którzy po raz pierwszy głosy swe oddadzą a stanowią więcej niż trzecią część całego ogółu wyborczego.

Prąd radykalno-postępowy od lat dziesiątka prawie owiał społeczeństwo angielskie; poniekąd można go nazwać decydującym, i on zdaje się stanowić klucz rozwiązania zagadki wyborczej: komu ten prąd okaże się przychylnym, ten wyjdzie zwycięzcą z kampanii wyborczej. Prąd ten, mimo gwałtownych głosów Chamberlaina i innych radykalnych przyjaciół dawnego gabinetu, zdaje się sympatyzować w pierwszym rzędzie z ogólną a stanowczą polityką zagraniczną nowego gabinetu — i z tą może pochodzi gniew przewodźców, zaangażowanych w politykę upadłego gabinetu. Parneliści, z którymi prąd radykalny ma swe sympatyczne węzły, stanowczo porzucili gladstonistów na korzyść nowego gabinetu. Nareszcie sprawa reform wewnętrznych znalazła, jak dotąd, skuteczniejsze oparcie w obozie t. z. konserwatywnym, aniżeli w przeciwnikach angielskiej imperialistycznej polityki, widzących w zwolnieniu inicjatywy rządowej ręką także dla liberalnego postępu.

Dotąd nowy gabinet odznaczał się nie mniejszą śmiałością na polu reform wewnętrznych jak w polityce zagranicznej. Dość przypomnieć zniesienie zastrzeżeń w nowej ustawie wyborczej, zniesienie przepisów wyjątkowych w Irlandji, wprowadzenie olbrzymiego dzieła reformy agraryjnej przez instytucję zakupna gospodarstw czynszowych na własność w Irlandji. Nareszcie przez sprawę budowy mieszkań dla robotników, ulubioną ideę Salisburyskiego, do której urzędywistwienia zabrał się nowy gabinet zaraz po przyjeździe do władzy, trzyma on niejako za nerw cały ruch wyborczy.

Szansy zwycięstwa dwóch przeciwnych obozów, uważających się za powołanych do rządzenia W. Brytanii, zdają się więc równoważyć, a karność wewnętrzna rozstrzygnie prawdopodobnie o zwycięstwie, jeśli wprzód wypadki zewnętrzne nie przechyla szali.

Karność, — torysi dali jej dowód, trzymając się wytrwale standardu jedności, mimo zuchwałstwa w mowie i postawie radykalistów torysowskich i ich gwałtownego przewodźcy, Churchilla — i tu ma przyczynę zapewne gniewliwa przestroga radykalistów, dana przez byłego członka gabinetu Chamberlaina, aby nie łączyć się z torysami, gdyż oni „korumpują cynicznie moralność polityczną” wprowadzając w życie to wszystko, przeciw czemu dawniej walczyli. Argument taki tem mniej będzie zapewne skuteczny, że karność w obozie

whigów, mimo stanowiska opozycyjnego, nie dała w ostatnich czasach świetnej próby. —

Wypadki polityki zagranicznej, — tych sekret kryje się w głębokiej Azji, a klucz jego powiódz z sobą wysłaniec rządu angielskiego nad brzegi Bosforu. Oczuje to dobrze dyplomacja rosyjska i czuje prasa francuska — walczą one pospół, niestety, przeciw misji Drummonda Wolffa, nie wiedząc na czem ona polega, lecz podsuwając jej domysły zamiary, które ochrzczili nazwą turecko-angielskiego przymierza.

Wśród hałasu agitacji wyborczej dojrząć będą wypadki doniosłości europejskiej. O ile świadczą symptomata wstępne, rezultata wyborów wypadną z korzyścią dla wolności i postępu ludów a solidarności świata cywilizowanego.

Korespondencje „Gazety Narodowej”.

Wiedeń d. 10. sierpnia.

„Zdaje się, iż rzeczywiście nie mylił się, odmawiając zjazdowi w Kromierzu — krom chęci zadokumentowania przyjaźnego stosunku pomiędzy Austro-Węgrami a Rosją — większego znaczenia politycznego. Czynną to samo dziś dzienniki budapestzkie i tutejsze, mianowicie n. p. także *Pester Lloyd*, który przecież o zapatywaniach decydujących kół węgierskich zwykle dobrze bywa poinformowany. *Fremdenblatt* tutejszy, poświęcając podróży hr. Kalnokego do Barciny artykuł wstępny, z pewnym przyśmiewem podnosi, iż spotkanie się hr. Kalnokego z ks. Bismarkiem wyprzedza zjazd w Kromierzu, dla okazania, że nawet wyłącznie jakoby przyjacielskie spotkanie się monarchów Austro-Węgier i Rosji układa się w porozumieniu z Niemcami. Ale i ten dziennik, jak wiadomo organ półrządowy ministerstwa spraw zagranicznych, nie przypuszcza, iżby w Kromierzu traktowano jakiegokolwiek ważniejsze kwestje polityczne.

Telegram z Budapestzu przynosi wiadomość, że p. Tisza nie porzucił projektu podróży swojej do Ostendy, że i ośwem dziś jeszcze tam wyjeżdża i zapewne dopiero w początku września z Ostendy powróci. Nie prezes ministerstwa węgierskiego tedy będzie obecny w Kromierzu, lecz minister dworu królewskiego, baron Orezy. I to zapewne wskazuje na to, iż o traktowaniu kwestji politycznych w Kromierzu nie ma mowy, bo p. Tisza w innym razie z pewnością nie ominąłby sposobności asystowania zjazdowi monarchów.

Nowa Presse, która kilka dni temu tak znakomicie (!!) podała przyczynę bytności hr. Taaffeego w Kromierzu, w telegramie z Budapestzu sama pisze dosłownie, iż „hr. Taaffe tylko dla tego będzie w Kromierzu, ponieważ zjazd się odbywa na terytorjum przedlitawskiej połowy monarchii.” Zdaje się tedy, iż bytność hr. Taaffeego w Kromierzu nakazana względami etykiety, tak jak to przypuszczaliśmy w liście ostatnim, a o kursie polityki zagranicznej dla hr. Taaffeego i informowaniu go o jej celach — *zur Danachhaltung* w sprawach polityki wewnętrznej, mianowicie co do sposobu rządzenia Galicją, już i według zdania *Nowej Pressey* mowy nie ma.

Hr. Taaffe zresztą niejednokrotnie otrzymał dowody, że jego polityka austriacka w Niemczech nie jest w stanie zakłócić sojuszu pomiędzy Austro-Węgrami i Niemcami. Nie przeszkadza to oczywiście *Nowej Pressei* i jej stronnikom głosić ciągle zdanie przeciwnie.

Przegląd polityczny.

Lwów d. 12. sierpnia.

(Słowo o niepowodzeniu Rusinów przy wyborach. — Drugi komentarz półrządowego *Fremdenblattu* do zjazdu cesarza austriackiego z carem. — Znaczenie i cele związku pokojowego państw środkowo-europejskich. — Pismo posła saskiego z Siedmiogrodu, Gwidona Bausznera, donoszące o wyborach, że przystąpił do węgierskiego „Towarzystwa oświaty”. — Zniwielanie do prawosławia na Litwie. — Termin wyborów we Francji. Kilka szczegółów z życia francuskiej Izby deputowanych w ubiegłej kadencji. Sześć zmarłych gabinetów w ciągu lat czterech. Ruch przedwyborczy. — Nieśnaski w obozie oportunistów. Ustąpienie lewego centrum z ich komitetu wyborczego. Mowa Ferry'ego w Lyonie. — Oświadczenia Salisbury'ego i Bourkego w parlamencie angielskim w sprawie zatargu pomiędzy rządem bułgarskim, a Towarzystwem kolei ruszyczko-warniejskiej).

Lwowskie *Słowo*, zastanawiając się nad przyczynami niepowodzenia przewodów ruskich przy wyborach w Galicji, powiada w końcu:

„Pragnąc przedstawić prawdę rzeczywistości, stoimy na gruncie realnym, nie kierując się żadnymi politycznymi względami. *Neues Berl. Tagblatt* omawiając w swoim czasie rezultaty ostatnich wyborów, znalazł się w możności wykazania i innych przyczyn, dla których Ruś na Rusi nie rozwija się. Powiedzieliśmy tam mianowicie, że polonizowanie Galicji postępuje dobrze, że Włoski rząd opiera się przeważnie (? red. *St.*) na Polakach, gdyż nie może tak łatwo pozbyć się swej polskiej (*sic! Red. St.*) prowincji. — „Razem z Galicją utracilibyśmy Austrię nietylko obronną swą linię przeciw Rosji, ale i wieloletnią armię. Polonizowanie więc Galicji jest nietylko kwestją austriacką, lecz i międzynarodową. Austrija działa nie li tylko w interesie własnego bezpieczeństwa, ale oddaje również przysługę sprawie cywilizacji, podtrzymując żywotną kwestję polską w Galicji” itp.

Oceniając nasze stosunki z takim punktu zapatrywania, trudno się dziwić, że nasze narodowo-polityczne usiłowania nie przynoszą pożądanego rezultatu, że przeciwnicy nasi majoryzują nas i wypierają. Jeżeli ktoś tam istotnie zamierza z naszymi ruskiej Galicji uczynić prowincję polską, to rozumie się, że nie może być mowy o przebieganiu w środkach, a my i tak jeszcze dość bohatersko bronimy praw naszych.”

Wynalazszy taką przyczynę niepowodzenia Rusinów przy wyborach, coż za rady im daje rusofilskie *Słowo*, tak lubiące bawić się w dawanie rad Rusinom, a nawet identyfikować się z nimi? — może okazania ważności żywiołu ruskiego dla potęgi monarchii, może twardej nienakuszonej w obstawianiu przy nietykalności kraju tego zewnątrz?

Gdzież tam, wobec takich zarzutów affirmujemy, że ono ze swymi panrosyjskimi teorjami i dążeniami stoi na gruncie realnym, i że idący za jego radą „nie kierują się żadnymi politycznymi względami”, a kończy o krzyku obrony, gdy nikt nie atakuje Rusi o prócz państwa rosyjskich. Na szczęście są względy polityczne, które kierować się trzeba i kierują się te ludy, które chcą żyć i mieć przyszłość — względy obrony i bezpieczeństwa swego kraju. Temi względami kierują się Rusini niepaństwowości obozu, lud ruski: tu leży główna przyczyna niepowodzeń przyjaciół rosyjskiego *Słowa*.

Organ austro-węgierskiego ministra spraw zewnętrznych, półrządowy *Fremdenblatt*, występuje w dalszym ciągu przeciwko możliwym insynuacjom i błędnym mniemaniom z powodu od-

być się mającego zjazdu cesarza austriackiego z carem.

„Żadnego może wypadku — powiada — nie sądziła opinia publiczna Europy pod względem spotkanie cesarzy w Kromierzu. Widocznie nie znajdzie potrzebę objawienia na zewnątrz, że nadzieje, wyrosłe zeszłego roku w Skierniewicach, znalazły urzeczywistnienie. Bo jakkolwiek wartość i waga zbliżenia się potężnego sąsiada północnego nie zupełnie jeszcze przeszła w polityczną świadomość ludów obydwu państw, to bądź co bądź rozjaśniło się od tego czasu niejedno błędne mniemanie.

„Idee środkowo-europejskiego aliansu pokojowego uwolnione zostały od historycznych wspomnień o „świętym przymierzu”. Ograniczony do wspólnego oddziaływania Europy na cele szlachetne, związek ten nie wdzierał się zgola ani wstrzymując, ani zachęcając, w wewnętrzne sprawy poszczególnych mocarstw, ani w kierunku politycznym, ani narodowym. Zachował się on obojętnie zarówno wobec kwestji wolnościowych, jak i sporów narodowych świata germańskiego ze słowiańskim. Albowiem związek pokojowy europejskich państw sądzi, że lepiej odpowie swym zadaniom, jeżeli będzie się trzymał ściśle granic i miary tych zadań.

„Jedno jedynie, co alians ten ogarnia i czem jest przejęty, to wspólna miłość pokoju. Poza celami jego, poza obowiązkami, które nakłada na indywidualną i samolubną politykę, wstępuje w swe prawa indywidualizm państw, należących do związku. Nie też nie jest bardziej ogólnym uznaniem, jak ta okoliczność, że w granicach wspólnych celów pozostawionem zostało szerokie pole dla rozwoju interesów każdego mocarstwa, zarówno w dziedzinie polityki wewnętrznej, jak i zewnętrznej.”

Posel na sejm węgierski, Gwido von Bauszner n, jeden z najwybitniejszych Niemców siedmiogrodzich, który pierwszy, przed sześciu laty, poruszył w liście do Bismarka kwestję ekonomicznej unii państw środkowo-europejskich, umieścił w *Pester Lloydzie* pismo do swoich saskich wyborców, w którym zawiadamia, że przystąpił jako członek-założyciel do „Węgierskiego Towarzystwa oświaty” w Siedmiogrodzie. Stowarzyszenie to ma na celu krzewienie oświaty i patriotyzmu węgierskiego pośród nie-węgierskich narodowości Siedmiogrodu. Wielu Węgrów, przyjaźnych Sasom i Rumunom, pragnęło oddawać założycy takie towarzystwo, przyszedłszy do przekonania, że Sasi wtedy tylko zdołają zachować swą narodowość, jeżeli ściśle przylgną do majdaryzmu i uznają węgierską ideę państwową.

W liście swoim wzywa Bauszner Sasów, aby porzucili jałową opozycję i połączyli się z Węgrami.

Gdyby polegać jedynie na wiadomościach, podawanych przez prasę rosyjską o stosunkach w prowincjach Zabanych, nigdy niepodobna byłoby wytworzyć sobie pojęcia o istotnym stanie rzeczy. Tak np. niedawno jeszcze spotykaliśmy ciągle utyskiwania na słaby rozwój prawosławia na Litwie, utyskiwania, o ile wiemy z innych źródeł, nie bezpodstawne; tymczasem zupełnie niespodzianie *Litwiskija Eparch. Wiedomosti* ogłaszają dziś urbi et orbi, że w ciągu lat ostatnich(?) przechodzenie z latinizmu na prawosławie wzmagają się na Litwie w stosunku postępowym; nie tylko prosty lud, mieszczenie i chłopci, lecz i osoby z wyższych sfer, inteligentnych, szukają na łonie prawosławia balsamu dla zaniekpokojnych swych sumień. Nie dosyc na tem; coraz częściej powtarzają się wypadki powrotu do kościoła wschodniego tych opornych, którzy w 1866 przyjąwszy prawosławie wraz z rodzicami swymi, następnie zaczęli usuwać się pod pozo-

IFIGENIA.

Dramat w 5 aktach

przez

W. GOETHEGO.

Tłumaczył

SZCZĘSNY KLUCZYCKI.

(Ciąg dalszy.)

ARKAS.

Okaż mu choćby tylko zaufanie.

IFIGENIA.

Niech wprzód od leką zwolni duszę moją.

ARKAS.

Czemu się kryjesz z pochodzeniem twojem?

IFIGENIA.

Kapłance skrytą zawsze być przystało.

ARKAS.

Królowi jednak zwierzyć się należy;
A chociaż zda się tego niewymagać,
Jednakże w duszy swej szlachetnej czuje,
Że zbyt nieufnie przed nim się ukrywasz.

IFIGENIA.

Czy ma urażę, lub może żal do mnie?

ARKAS.

Tak mi się zdaje. Wprawdzie i przedemną
Z tem się nie zwierza, lecz to już zbadałem,
Że umysł jego toba jest zajęty,
I że cię pragnie za żonę posiadać.
Bądź więc ogólną, aby w jego piersi
Nie rozgorzały uczucia złowrogie,
I by nie przyszło kiedy ci żalować,
Żeś wiernej rady mojej nie słuchała.

IFIGENIA.

Więc aż na takie król przychodzi myśli,
Coby każdemu srom tylko przyniosły?
Miałaby winną cześć boską Dianie
Tak lekceważyć, i mnie od ołtarza
Wbrew woli mojej porwać przemocą?

ARKAS.

Bądź bez obawy. — Gorączkowa żądza
Nie popchnie króla do szaleństw młodzieńczych.
Czego innego leką się wypada,
Gdyż będąc twardej, nieugiętej duszy
Mógłby ci szerszy jeszcze los zgotować.
Więc cie zaklinam, okaż mi choć wdzięczność,
Jeśli wzajemną być mu już nie możesz.

IFIGENIA.

Wyjaw mi wszystko, nie taj nic przedemną.

ARKAS.

Sam niech ci powie. Właśnie ku nam idzie.
Gdyś mu cześć winna, to niechaj twe serce
Każe ci także być mu i życzliwą.
Słowa kobiece czule i poufne
Szlachetnych meżów zwykle zniewalają.
(Odchodzi.)

IFIGENIA.

Nie wiem prawdziwie, jakby dobra rada
Tego wiernego dała się wykonać.
Jednakże spełnić chętnie obowiązek,
I wdzięczność moją okazać królowi.
Radabym tylko, iżbym to bez kłamu
Mogła powiedzieć, coby chciał usłyszeć.

Scena trzecia.

IFIGENIA. TOAS.

IFIGENIA.

Niechaj bogini królewskimi skarby
Obdarzy ciebie. Sławy i zwycięstwa
Udzielili raczy i tobie i twoim,
I wszelakiego dobra w całej pełni.
A tobie jako troskliwemu władcy
Największy udział w tem szczęściu przysądzi.

TOAS.

Mir u mych ludzi jużby mi wystarczył:
Z moich zdobyczy korzystają drudzy
Więcej odemnie. Ten jest najszcześliwszy,
Choćby był królem, lub tylko podwładnym,
Kto ma domowy spokój zapewniony.
Ty niedgły boleść podzielałaś moją,
Gdy ostatniego postradałem syna,
Co w boju poległ, a był najdzisiejszy.
Dopokąd duch mój chęcią pomsty pałał,
Osamotnienia nie czułem w mym domu,

Lecz teraz, kiedy wróciłem zwycięzca,
Zgnębionem wrogów i syna pomściłem,
Żadnej pociechy w domu nie znajduję.
Wprzód się w posłuchu dla mnie prześcigano,
I wszystko służyć było mi gotowe.
Teraz ta skorość u wszystkich zwolniła.
Każdy niepewną przyszłością się troszczy,
I bezdłutego słucha tylko z musu.
Przybyłem dzisiaj znów do tej świątyni,
W której już nie raz modły me wznosiłem
O powodzenie naszego oręża,
Lub za zwycięstwo podziękuję składając.
Przychodzę z dawnym znamieniem ci życzeniem:
Bym mógł dla dobra ludu i własnego,
Oblubienicy w dom cię mój wprowadzić.

IFIGENIA.

Królewski władco! nieznanej wyświadczaś
Zbyt wielką łaskę. Nieszczęsna wygnanka,
Która ma tutaj przytułek spokojny,
I nie prócz tego więcej już nie żąda —
Nie śmiem na ciebie zwrócić spojrzeń moich.

TOAS.

Że tajemnicę twoję pochodzenia
Chowasz starannie nawet i przedemną,
Toby ci w żadnym narodzie nie uszło.
Dla obcych jest to wybrzeże postrachem:
Prawo tak każe, potrzeba wymaga,
Ale od ciebie, gościnie przyjętej,
Która używasz zupełnej swobody,
Na jaką tylko zwycięzcy nasz dozwala,
Mógłbym za wierność i dane schronienie
Z wszelką słuszością żądać zaufania.

IFIGENIA.

Jeżeli taję nazwę mych rodziców
I miano domu, to większa w tem wina
Mojej złej doli, niż niedowierzania.
O! gdybyś wiedział, kto jestem nieszczęsna,
Jaką zakletą żywił i ochraniał,
Możeby meżne serce twe zadrżało,
I zamiast zbliżyć mnie do swego tronu,
Nie chciałbyś nawet cierpieć mi tak długo,
Aby mi wolny był powrót do moich,
I czas wędrówki mojej się dopełnił.
Raczej wygnadłbyś mnie z twojego państwa,
I oddał nędzę, jaką los złowrogi
Biednym tułaczom w obczyźnie zgotował.

TOAS.

Zamiarów, które bogowie powzięli,
Tak względem ciebie, jak i domu twojego
Trudno mi zbadać. To jednakże pewna,
Że odkaż w naszym kraju zamieszkujeś,
I praw gościnnych pobojnie używasz,
Niebo mi sprzyja w każdym przedsięwzięciu.
Więc nie tak łatwo mógłbym w to uwierzyć,
Że przestępczyni dałam tu schronienie.

IFIGENIA.

Twe miłosierdzie, a nie gość nieszczęsny
Błogosławieństwo bogów ci zjednalo.

TOAS.

Co niegodziwym dobrego się świadczy,
Błogosławieństwa nigdy nie odnosi.
Mów więc otwarcie, nie wahaj się dłużej —
Wszak niestusności żadnej nie wymagam.
Bogini w ręce moje cię oddała;
Jak dla niej byłaś, tak jesteś mi świętą,
I tę jej wolę nadal uszanuję.
Jeślibyś mogła wrócić do ojczyzny,
To cię od wszelkich zwalniał zobowiązań;
Lecz gdyby powrót miał być niemożliwy,
Ród twój wygnany, lub uległ zagładzie,
To w takim razie prawem nietykalnem
Należysz do mnie. Teraz mów otwarcie
Wiedząc, że słowa dotrzymuję święcie.

IFIGENIA.

Język się płacze i niechętnie służy,
Gdy mu przychodzi wydać tajemnicę
Długo chowaną. Bo raz już zwierzona
Ulała z głębi serca bezpowrotnie,
I wtenczas według rozrządzenia bogów
Może zaskodzić, albo być pomocną...
Wyznam nareszcie: żem z rodu Tantara.

TOAS.

Wyrekłś słowo ważne obojętnie.
Czy pod tem mianem rozumiesz Tantara
Co to był niegdyś ulubieniec bogów?
Którego rady sam Jowisz zasięgał,
I na biesiadzie niebiańskiej przyzywał;
Co doświadczeniem i mądrą swą mową
Nawet niebiańców uczył i zadziwiał?

IFIGENIA.

Tak, o nim mówię; lecz nigdy niebiańcom
Żyć poufałe z ludźmi nie przystoi.

Bo ród śmiertelnych zanadto ułomny,
By na niezwyklej sobie wysokości
Nie popaść w niemoc i obłąd straszliwy...
Nie był on zdrępcą, ani nieszlachetnym,
Ale na służkę kornego niezdatny,
A jako człowiek nie mógł gromowładcy
Być towarzyszem. Człowiecza też była
I wina jego, a sąd ich za srogi.
Wieszczę podaję: jakoby za butę
I przeniewierstwo od boku Jowisza
Stracony został w bezdennność Tartaru.
Ach! i ród jego już bogom niemiły.

TOAS.

Czy za proajca, lub za własne winy?

IFIGENIA.

Wprawdzie tak synów, jak i wnuków jego
Udziałem było niezwalczone ramię
I posiadali przewagę Tytanów;
Lecz przytem na nich ciężko przekleństwo,
Że wszyscy byli zagorzałej głowy,
A w zaciętości niepoahomowani.
Daru mądrości lub zimnej rozważ.
Umiarkowania, zwykłej cierpliwości
Nie mieli wcale. U nich każda żądza
W strasliwą zaraz wściekłość przechodziła.
I tak już Pelops niepoahomowany,
Syn Tantalowy, ulubieniec ojca,
Zdrada i niecnie spełnionem zabójstwem
Pożyłskł jedną z najpiękniejszych kobiet,
Hippodamię, córkę Enomaja.
Dwaj ich synowie: Tyest i Atreusz
Zazdrościli bratu swemu przyrodnemu
Miłości ojca, zmagając się skrycie,
I bratobójstwa zbrodnię popełniali.
Ojciec posadał o straszne zabójstwo
Hippodamię, i srodze ją dręczył.
Ona nie znosząc hańby i wyrzutów
Własną swą ręką śmierć sobie zadaje.

TOAS.

Umilkłaś?... niedziw, że jesteś wzruszona —
Ale mów dalej z całem zaufaniem.

(D. n.)

rem, że jako małoletni wówczas, nie rozumieli, do czego ich zmuszano i t. p. Oporni ci, podburzani przez księży, odnowili skargi, wywoływali rozruchy, korespondencje, przeprowadzanie śledztw, co wszystko do niczego nie doprowadzało, a ludzie ci, widząc położenie bez wyjścia (!) i uznając swój błąd (?), zaczęli wracać do prawdziwego kościoła.

Tyle *Eparch. Wiadomości*; nam się przecieżydaje z całej powyższej chwały, że jest to albo zapowiedź nowej presji na młodzież, którą w niemożliwość zapisano do cerkwi prawosławnej, a która później pragnęła bezskutecznie wyswobodzić się z przymusowej szynny, albo też, jest to proste zarejestrowanie spełnienia faktu, uzupełniającego dzieje smutnej pamięci 1866 roku. Wkrótce zapewne dowiemy się bliższych, prawdziwych szczegółów w tej sprawie.

Francuska rada ministrów ustanowiła dzień 4. października br., jako termin wyborów do Izby deputowanych. Uchwała ta także, że sędziowie, kandydujący w tym departamencie, w którym znajduje się ich siedziba urzędowa, winni się podać wprzód do dymisji.

Francuska Izba deputowanych ubiegłej kadencji wybrana została d. 21. sierpnia 1881 r., pierwsze posiedzenie odbyła d. 28. października 1881 r., zasiadała zaś po raz ostatni d. 6. sierpnia br. Urzędowanie jej rozpoczęło się w d. 14. października 1881 r., a kończy się tegoż dnia i miesiąca w roku bieżącym. Do tego czasu może w nagłej potrzebie być jeszcze zwolniona, jak n. p. w razie śmierci prezydenta, którego następcę musiałaby zamianować, chociażby nowi deputowani byli już wybrani.

Izba deputowanych ubiegłej kadencji przeżyła sześć gabinetów, pozostawiając siedmą. 1. Ferry, 2. Gambetta, 3. Freycinet, 4. Duclerc, 5. Fallières, 6. Ferry, 7. Brisson.

Stronnictwa poszczególnie czynią zawczasu przygotowania do wyborów, jednając sobie zwolenników na podstawie jasno określonych programów. Jedni tylko oportunisty, partia do niedawna najsilniejsza, z której wyszedł Gambetta i Ferry, nie wydali dotychczas manifestu wyborczego. W łonie komitetu, który nazwał się obecnie „komitetem lewicy“ sam, a przez przeciwników nazywany jest ironicznie „babyloniskim“, nie było od ulicy, przy której ma siedzibę, ile od istotnego pomieszanja w nim języków i zdań, panując ciągle niezgoda. Najtańszyszym jej skutkiem jest wystąpienie z komitetu członków lewego centrum, weale silnej frakcji poselskiej w Izbie deputowanych.

Nie powiódł się również występ Ferry'ego w Lyonie, najgłębszej głowy w obozie oportunistów. Jak wiadomo, przyjęto go tam kocią muzyką, zanim jeszcze mowę wygłosił. Z przemówienia b. prezesa ministrów nie mamy jeszcze sprawozdań szczegółowych. Z krótkich doniesień telegraficznych tyle tylko wiemy, że Ferry zaczął zaraz na wstępie, iż nie przybył po to, aby wystąpić w nowej szacie politycznej. Ludność Lyonu jest radykalną, on zaś mężem rządu. Z swemi zasadami rządzenia nie był się on zgodał idei postępowych, a jedynie głów przewróconych. Mowę jego w Hawrze źle zrozumiano. Mówiąc o niebezpieczeństwie ze strony lewicy, nie miał na myśli niebezpieczeństwa socjalnego, które we Francji nie istnieje. Największym niebezpieczeństwem będzie, jeżeli w nowej Izbie nie będzie silnej większości. Konieczną jest stałość stosunków wewnątrz państwa, bez której i zewnątrz traci Francja grunt pod nogami.

— Nie żądam od was — mówił Ferry dalej — abyście wybrali oportunistów, czy umiarkowanych. Wybierzcie radykałów, byle nie nieprzejednanych!

Mowa zwałać następnie zarzut, jakoby się kierował wyłącznie polityką wojny. Rzecz jego o polityce kolonialnej została źle zrozumiana. Francja nie chce ciągłych ekspedycji; te, które zostały przedsięwzięte, są już ukończone i chodzą teraz jedynie o to, aby zdobyte zorganizować. Podał wreszcie Ferry krytykę program Clémenceau'a, oświadczając, że nie obawia się rozdziału kościoła od państwa. Rozdział ten nastąpił już zresztą od czasu wyzwolenia szkoły z rąk kościoła.

D. 7. b. m. zastanawiały się obydwie Izby

angielskie nad sporem rządu bułgarskiego z Towarzystwem w kole i ruszczykowie w Warszawie. Na interpelację, czy rząd ma zamiar poczynić kroki, aby art. 10. traktatu berlińskiego został wykonany, oświadczył Salisbury:

— Gdy Porta odstąpiła Bułgarię księciu bułgarskiemu, przeszła równocześnie i kolej w posiadanie bułgarskie. Towarzystwo kolejo było bezwzględnie źle traktowane, nie jest jednakże wyłącznie Anglii obowiązkiem czuwać nad wykonaniem traktatu berlińskiego. Należy to do wszystkich mocarstw, podpisanych na traktacie. Mam nadzieję, że przedstawienia mocarstw nakłonią rząd bułgarski do wymierzenia sprawiedliwości wierzytelom kolei. Rząd angielski uczyni wszystko, cokolwiek da się uczynić w drodze dyplomatycznej.

Na zapytanie zaś, postawione w tej samej sprawie przez Tottenhama w Izbie gmin, odpowiedział Bourke, że najlepszą byłoby rzecz, przedłożyć spór ambasadorom mocarstw w Konstantynopolu, na co się Bułgaria zgodziła jeszcze w r. 1881. Przedłożeniu takiemu stoi jednak pewne kwestje na przeszkodzie.

Rosyjskie *Słowo* na czele ostatniego swego numeru przynosi artykuł agitacyjny, który, uważając za stosowne zwrócić uwagę czytelników naszych, podajemy w całości:

„Dziś, przed zamknięciem numeru *Słowa*, otrzymaliśmy tylko co wydana broszura, napisana językiem pseudoruskim, w której nieznany autor denuncjuje instytucję Narodnego Domu i wzywa c. k. namiestnictwo, aby zbadało księgi rachunkowe i w ogóle całą gospodarkę tej narodowej instytucji, powstałej z ofiarności całej narodowości ruskiej w Galicji. Żle usposobiony autor z trudną do uwierzenia bezczelnością zapewnia, że w kasie „Narodnego Domu“ dzieją się nadużycia, oraz że kapitały fundacyjne zaprzepaszone zostały w „Ogólnym rolniczo-kredytowym zakładzie“. W następnym numerze *Słowa* gruntownie rozbiemy i osądzimy gozdzien pogardy czyn nieznane Efaletsa — dziś przecież winniśmy skonstruować fakt, że zjawienie się wyżej wymienianej broszury pozostaje w związku z prawdziwie Katylińskim spiskiem, utworzonym w celu odebrania ludowi ruskiemu mienia i patriotyzmu (!) jego świątyni narodowej... Konstatujemy dalej, że spiskiem kierują ludzie, którzy wyszli z łona ludu ruskiego, ale zdradzający go w celach partyjnych, ciż sami ludzie, którzy w r. z. dążyli do rozbicia w puch banku ruskiego... „Narodny Dom“ to nie to czem był „Ogólny rolniczo-kredytowy Zakład“, sprawy „Narodnego Domu“ czyste są jak łza, czyste jak patriotyzm jego twórców... — ale dla Efaletsa wszystko to jedno; postanowili i dążyć do rozbicia i osłabienia staro-ruskiego stronnictwa, i nie cofają się przed żadnym nizekzonym czynem, byle tylko cel swój osiągnąć... Błada nam, którzy dożyliśmy takich czasów, biada narodowi, którego synowie zdolni są sprzedać drogi spadek ojcowi, dla zadowolenia swych stronnictwych celów!...“

O rzekomej sprawie nie wiemy, a broszurę samej nie znając, podajemy o niej wiadomość wedle ruskiego *Dia*, gdzie znajdujemy o niej następującą wzmiankę między zwyczajnymi „Nowinami“ z dni bieżących:

„W kwestji prawa własności instytucji „Narodny Dom“, w której to sprawie już oddawna krążyły głuche wieści o przygotowywanym w lwowskim magistracie odebraniu instytucji od obecnego tegoż zarządu, pojawiła się w tych dniach w księgarni J. Milikowskiego broszurka, drukowana w Związkowej drukarni, nakładem Michała Tkaczki pod tytułem: „Rusko-narodna instytucja Narodny Dom we Lwowie, jej początek, historia i teraźniejszy stan, napisał jeden z Rusinów miasta Lwowa.“

„Autor przytacza dokumenta, dotyczące zawiązania instytucji i stara się niemi wykazać 1., że instytucja „Narodny Dom“ jest cesarską fundacją „dla Rusinów miasta Lwowa“; 2., że Rusini miasta Lwowa mają jedynie prawo do zarządu tej fundacji; 3., że przejście zarządu fundacyjnej-

go do rąk utworzonego w r. 1869 Towarzystwa pod imieniem „Narodny Dom“ ze stanowiska prywatno-prawnego przedstawia się jako nieprawne — otóż przewidując i przypuszczając niebezpieczeństwo dla instytucji, wzywa Rusinów miasta Lwowa, aby nie lekceważyli tego dzieła, obecny zarząd jako nieprawny usunęli, i sami postarali się o przywrócenie prawnego stanu, do konstytuowania instytucji jako cesarskiej fundacji przystąpili i w celach zarządu, jako wyłącznie przez prawo upoważnieni, utworzyli Towarzystwo z Rusinów miasta Lwowa. — To podajemy na razie jako treść broszury, napisanej w duchu silnego protestu przeciw obecnemu zarządowi „Narodnego Domu“, i zastrzegamy sobie, że wypowiemy własne zapatrywanie tak o samej broszurze, jako też o traktowanej w niej kwestji.“

Nam się wydaje, że rosyjskie *Słowo* chwyciło okoliczność broszury, aby mieć sposobność inscenowania jakichś niebezpiecznej agitacji, zszeregowania wielu naiwnych około akcji o nieznanym celu, a ostatecznego rozbicia niezdecydowanego obozu narodowców ruskich. W przekonaniu tem utwierdza nas odczytanie z czytelników, znajdujących się w kronice tegoż samego numeru *Słowa*, aby rozszerzać to pismo, i wydająca im hasło: „stanowczej chwili!“ Nie potrzebujemy zapewnienia czytelników naszych, że będziemy się starali powiadamiać ich o dalszym przebiegu tego manewru.

„Czas“ o stanowisku Małorusów w polityce rosyjskiej.

Czas, a raczej pewna grupa jego przyjaciół, niezmordowana w przyznawaniu mężom stanu Rosji nieświadomości tego co czynią, wynalazła nowego winowajcę rosyjskiej polityki zniszczenia — są to Małorusy. Pomysł z gruntu fałszywy, powiemy o rzeczy słów parę, lecz tem nie mniej tak charakterystycznie podany, iż część te artykułu *Czasu* z 8. b. m. uważamy za stosowne tu przytoczyć:

„Nowy ukaz w zastosowaniu wychodzi na szkodę szlachty rosyjskiej, a na korzyść nowych demokratycznych warstw. Czy napływają one z głębi Rosji jako element kolonizacyjny? Zapewniają nas osoby świadome obecnego stanu rzeczy — że ten napływ kapitałów rosyjskich wcale w krajach tych nie daje się spostrzegać — ale natomiast przy tak anormalnych warunkach wyrasta spiesznie nowa warstwa dorobkiewiczów miejscowych, dawnych włóścian, którzy uczyniają z siebie firmy do transakcji, dochodzą do krociowych, a nawet milionowych fortun. Ta warstwa nowa jakiej jest narodowości? oto ważne pytanie. Są to Małorusy, równie dalecy od Rosjan, jak od Polaków. W ukazem w ręku dochodzą łatwo do posiadania wielkich obszarów ziemi, pozbywają się Polaków, którzy muszą sprzedawać i Rosjan, którzy niechętnie nabywali a chętnie odprzedają — jednych i drugich uważając w głębi swego serca za obcy, napływowy żywioł. Wstrzymujemy się od cytowania faktów i osób dla objaśnienia tego ważnego procesu społeczno-narodowego, który się w prowincjach południowo-zachodnich odbywa.“

„Ruch małoruski pod rządem rosyjskim oddawna przebiegał, zaczął się i przeszedł w inne koryta. — Szewczenko nie znalazł nasładowców. Prześladowanie zgnębilo w zarodzie wszelką dążeń do rozbudzenia literatury i języka. Ale młodzież małoruska dostarczyła licznego kontyngentu do związków nihilistycznych, a jej przedstawicielem i przewodnikiem jest Dragomanow w Genewie. Część tej młodzieży rzuciła się do urzędów i do dziennikarstwa. W nieprzebraną wale idej rosyjskiej z polonizmem, małoruska inteligencja upatrzyła swoją przyszłość według słów: *dwobus litigintibus tertius gaudet*. Te wpływy, jak nas zapewniają, mają być bardzo czynne, tak na polu biurokracji jak i publicystyki polakozerze. Opinia w Wielkiej Rosji, zwłaszcza w sferach dyplomacji, arystokracji i dworzanstwa mało się zajmuje kwestją, jak Polakami rządzi, czy ich gnębi, czy im folgują. Natomiast najgorliwsi poplecznicy kultury małoruskiej przeciw Polakom są Małorusy — a mają ludzi na całej linii, w dziennikarstwie, na całej dra-

binie hierarchii czynowniczej. Nawet w Warszawie jedno z bardzo znaczących i wpływowych stanowisk zajmuje przy jenerale Hurce znany z procesu lwowskiego brat pani Hrabarowej, Dobrzański.

„*Kijewlanin* pomimo urzędowej barwy asymilacji rosyjskiej służy tym tendencjom demokracji. Występuje on też gwałtownie przeciw następstwu ukazu cesarskiego, w rocznicę nadania przywilejów szlachty przez Katarzynę, zwłaszcza zaś przeciw Bankowi szlacheckiemu. Pod pozorem, że z Banku będzie mogła także korzystać stara szlachta polska zapisana w Heraldu rosyjskiej — pragnął *Kijewlanin* wyjątku negatywnego dla zachodnich prowincji, a to w tym celu, aby szlachcie polski czy rosyjski nie znalazł nowych środków do konkurencji, wobec demokratycznego miejscowego żywiołu — który pragnie sam pozostać na placu.“

„Dodac należy do historii przeszłoročnego ukazu, ułożonego w kancelarji j. en. gubernatora Dretelna — że był jak opowiadają — komunikowany na tajnej drodze p. Dragomanowi w Genewie do aprobaty — zanim został przedstawiony w Petersburgu.“

Podawszy ten nowy pomysł polityków, szukających kozła ofiarnego za politykę rządu rosyjskiego, byle tylko tym kozłem nie był sam rząd rosyjski, czujemy się w obowiązku dodać słów kilka na podstawie naszych własnych gruntownych i przedmiotowych informacji.

Prawda jest zupełną, że Murawiew w drugim okresie swych rządów na Litwie cały sztab urzędniczy złożył sobie z inteligencji małoruskiej, że Berg w Kongresówce także szukał wśród niej swych „działaczy“, a nawet sam Kostomarov dał się użyć do haniebnej roli, prawdą nawet, że po biurach ministerjalnych w Petersburgu na podrzędnych pozycjach, znajdują się małorusy dawnej szkoły, przesadzający się w okazywaniu swej gorliwości dla państwa. — Natomiast, rzecz niezawodna, że od dziesiątka lat przynajmniej powiłać całkiem inny duch w inteligencji małoruskiej, duch szlachetnych i ogólnoludzkich dążeń. Co zaś do klasy wielkich właścicieli Małorusów, rekrutujący się po największej części z wysłużonych wojskowych, tak na Ukrainie jak szczególnie na Zadnieprzu, to klasa ta mnoży się w dostojną zamożność. Jeden głos wszakże tylko istnieje co do niej, że stanowi żywioł, czujący swą odrębność od Rosji, ale odznaczający się zamiłowaniem do cywilizacji, postępu i honorowości, a wcale nie wrogi dla społeczeństwa europejskiego, co się okazuje w praktyce nawet w razie sąsiedzkich stosunków z właścicielami polskimi. Wynalazca małoruskiego kozła „ofiarnego“, mówiąc o nabywacach ziemi w włóscian, miał zapewne na myśli „kułaków“ wszelkiego rodzaju, biorących swój początek z prawowiernej Moskwy, eksploatujących ziemię za pośrednictwem chłopów w sposób nieodpowiedzialny najczęściej z daleka, i zaprzęgniętych lud do nowożytniej niewoli — jestto wedle świadectwa śp. Wasilezykowskiego — jednako kłeska południowej Rosji, niemająca w sobie nic małoruskiego, ani politycznego.

Ostatnia wzmianka wynalazcy „małoruskiego kozła“, wzmianka o Dragomanowie, zasługuje na szczególne zgromienie, i gorzej niż zgromienie — gdyż Dragomanow przy wszystkich swoich ekstrawagancjach był tym, który pierwszy podniósł głos za organicznym związkiem małoruszczyzny z zachodnią cywilizacją, za rozwojem na tej podstawie właśnie małoruskiego mieszczaństwa, i że z tego powodu jest ściganym właśnie przez wszystkich wynawców i wielbieli prawowiernej Rosji, jakoteż przez policję, nie jako socjalistę, lecz jako „opolecony“ przyjaciół Polaków, przeciw którym często występuje. I o nim mówić, że mu rządy rosyjskie komunikują swe ukazy do potwierdzenia! — Aberracja, zdradzająca odcień obłąd i kłamstwa tych zawziętych apologetów rządu rosyjskiego.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Lwów d. 12. sierpnia.

* **Stan powietrza.** Obserwatorium szkoły politechnicznej donosi:

Srednia temperatura wczorajszego dnia pogodnego była 16°, najwyższa 22°, najniższa rano 12° C.

Prognoza na dobę następną od 12. godz. w południe dnia 12. sierpnia: Przy wietrze wschodnio-południowym i średniej temperaturze dnia około 18° C., niebo prawie czyste, powietrze o normalnej wilgotności, pogodnie.

* **Arcyksiążę Albrecht** odwiedził w poniedziałek u siebie w hotelu Żorża dawał galowy, na którym byli obecni: pp. namiestnik, arcybiskup Morawski, biskup Peleasz, liczne grono dostojników rządowych i antonomicznych, jakoteż generałji.

Wczoraj popołudniu wyjechał arcyksiążę ze Lwowa, udając się do Krakowa, gdzie odbywają się dziś rewie wojskowe, na które przybyła piechota z Wadowie i Nowego Sącza, jako też pułk ulanów z Tarnowa.

* **Rada miejska.** Zwyczajne posiedzenie Rady odbędzie się jutro we czwartek, d. 13. bm. o godzinie 6. popołudniu.

* **P. Marja Stempkowska**, była uczennica artystyczno-przemysłowego muzeum w Wiedniu, zyskała na tamtejszej wystawie ogólne uznanie. O pracach p. Stempkowskiej wyraża się profesor Hans Macht w „Mittheilungen des k. k. österr. Museums für Kunst und Industrie“ bardzo pochlebnie. Obecnie zaowza na światowej wystawie w Norymberdze również wywołują zaszczytne uznanie pracy p. S.

* **Odnaczenie.** Radca dworu i ministerstwa ces. Domu i spraw zagranicznych Karol Wolfarth, otrzymał godność barona.

* **Komisja egzaminacyjna dla nauczycieli szkół ludowych**, wyznacza termin egzaminów nauczycielskich, na jesień b. r. przypadających, na dzień 30. września.

* **Doktorat.** W Heidelbergu woda nasz p. Franciszek Lubiński z Poznańskiego, otrzymał na tamtejszym uniwersytecie stopień doktora filozofii i magistra sztuk wyzwolonych.

* **Z głodu.** Pod tym napisem zamieściliśmy wczoraj notatkę o pewnym człowieku, cierpiącym niedostatek, mylnie podając jego nazwisko i kwalifikację. Człowiek ten nie tylko umie pisać, ale włada doskonale w słowie i piśmie językami: polskim, niemieckim, francuskim, włoskim, rosyjskim i rumuńskim, nadto zna dokładnie buchalterję kupiecką i jest rutynowanym fechtmistrzem. Dziwna rzecz, że przy tylu kwalifikacjach zabrakło naszej ziemi pożywienia dla niego!... Na poratowanie biedaka złożyli dotychczas w naszej administracji: pp. K. 1 złr., Ignacy Fried 1 złr., Antoni Z. 50 ct., Stasia i Władzio 50 ct., F. K. 1 złr., Zygmunt N. 50 ct., G. G. 50 ct. — razem 5 złr.

Oświadczając ponownie, że osoba, na rzecz której utworzyliśmy składkę, potrzebuje przede wszystkim zajęcia.

* **Komitet opieki** nad wydalonymi z Prus Polakami w Krakowie zawiadomił pismem z dnia 10. bm. komitet lwowski, że wielka ilość wygnanych z Ślązaka Pruskiego, przeważnie górników i hutników, przybędzie temi dniami do Galicji, dla których potrzeba wynaleść stosowne pomieszczenie. Ktoby przezto mógł nieszczęśliwym wygnańcom dać odpowiednie zatrudnienie raczy zgłosić się do tujszego komitetu opieki nad wydalonymi Polakami, albo do komitetu krakowskiego.

* **Termina sądowe.** Zwykle wszystkie wezwania w sprawach drobniejszych opiewają na jedną i tę samą godzinę. Przedsiönki i sala rozpraw zapewniają się szczerze, atmosfera i ścisła stają się nie do opisania. Godzinie ludzie czekają, następnie wszystkie sprawy zostają wywołane i w porządku po sobie zatwierdzone, tak, że nierzaz potrzeba czekać trzy godziny, zanim czyjaś sprawa przyjdzie pod rozpatrywanie sądu.

Dla miejscowych jest to co prawda wielka niewygodna, ale czemuż jest ona w porównaniu z tem, ile skutkiem takiego postępowania tracą czasu włóścianie. Ze wsi o dwie lub i trzy mile często odległych od miasta, wybierają się ludzie

Z powodu zatargu angielsko-rosyjskiego.

Rywalizacja Anglii z Rosją na dalekim Wschodzie datuje się od roku 1813. W roku tym traktatem Giustiańskim udao się Aleksandrowi I. zmusić Persję do tak wielkich ustępstw, iż ówczesny gabinet sent-dzemiński ujrzał się w konieczności zażądania od szacha Feth-Alego nowej umowy, która równowagę wpływy rosyjskie, byłaby zarazem pewną gwarancją, iż Persja nie stanie się w rękach Rosji narzędziem do podkopywania znaczenia angielskiego w Azji. Umowa ta, znana pod nazwą traktatu teherańskiego, przyszła do skutku w końcu roku 1814. Zastępuje na uwagę, że był to czas właśnie najszerzej przyjacieli pomiędzy caratem a W. Brytanią; w Europie łączono się przeciw Napoleonowi, a jednocześnie w Azji spoglądano na siebie z wielką nieufnością. W kilkanaście lat potem nastąpiła druga wojna pomiędzy Rosją a szachem, zakończona w 1828 roku traktatem turkmancajskim, który jeszcze bardziej oddawał w zależność Iran od Rosji: szach perski stał się prawie wasalem carskim. Czynność Anglii została zdwojona — to też dożyła ona wszelkich starań, by w roku następnym, gdy Mikołaj poblił Turcję, ograniczyć do minimum korzyści, jakie car zamierzał wyciągnąć ze swego zwycięstwa. Słusznie powiedziano, że traktat adrianopolski z roku 1829 był pierwszą edycją traktatu berlińskiego z r. 1878. Mikołaj doznał wtedy, głównie zawiązując Anglii, takiego samego zawodu, który później syn jego, Aleksander II. Nie będąc już później syn jego, Aleksander II. Nie będąc jeszcze w stanie bezpośrednio szkodzić Anglii, użył ku temu szacha perskiego Abbasa-Mirze, który go osadził na tronie. Wszystkie od tego czasu wyprawy perskie na Herat, który niedługo stanął częścią Persji, powstały z podszeptów gabinetu petersburskiego. Nietylko Herat, ale i cały Afganistan przynawał car szachowi w razie powodzenia, pod warunkiem ścisłego przeciw Anglii aliansu. Pierwsza z tych wypraw miała miejsce w 1837/38 roku. Anglia widząc się zagrożoną, zajęła dla powstrzymania Persji kilka ważnych punktów w zatoce perskiej (Karrak i Buzin), a z drugiej strony próbowała zawiązać stosunki przyjacielskie z Dost-Mohamedem, który właśnie tronu się dobijał, zbuntowawszy się z braćmi swoimi przeciw prawowitemu pretendentowi, Sudzy. Agent rosyjski, przebrany za kupca, sparaliżował zabiegi Anglików; zamiast

przyjaźni, przyszło do wojny z Dostem i od tego czasu, idąc już wypadki nieprzerwanym ciągiem przez lat czterdzieści pięć, a intrzyga rosyjska coraz w nich widoczniejsza się staje. Dziśjsze wypadki są loiczną konsekwencją przeszłych.

Widoczne jest dla wszystkich, że rywalizacja pomiędzy obu stronami doszła obecnie do takiego punktu, z którego nie ma innego wyjścia jak wojna. Z powodu, że ani Rosja ani Anglia nie jest jeszcze dostatecznie przygotowana, a zresztą z powodu mających jesienią nastąpić wyborów do nowego parlamentu, który rozstrzygnie o losie gabinetu torysów, wybuch jej na czas pewien się odwlokł — ale to rzeczy nie zmienia, i zdało się nam dlatego, że uczynimy przysługę czytelnikom, przedstawiając, o ile można, w sposób zwięzły, wykaz głównych politycznych momentów z ostatnich lat kilkudziesięciu, przez co relacje o dzisiejszych wypadkach staną się bardziej zrozumiałymi, i jako takie wzbudzą większe zajęcie. Wykaz nasz obejmuje nie tylko dzierżawę Abdurramana, ale i Rosję wraz z Anglią, względnie do ich posiadłości azjatyckich.

Dla wykazania związku dawniejszych wypadków z zatargiem dzisiejszym, dość się cofnąć do czasu, w którym gabinet sent-dzemiński zmuszony był wglądać w sprawy afgańskie pilnie, jak to czynił przedtem. Zaczniemy od cesarstwa Indyjskiego, później nastąpi Afganistan, a w końcu zszeregujemy główne daty, tyczące się zabórów rosyjskich. W dziale „Indje“, które nazwiemy dzisiejszem ich mianem „cesarstwo Indyjskie“, wyliczamy w porządku chronologicznym wszystkich jeneralnych gubernatorów i wice-królów, poczynając od pierwszej wojny afgańskiej, notując jednocześnie pod nazwiskiem każdego ważniejsze wypadki, które wywierały wpływ pewien na politykę Anglii w sprawach, tyczących się w ogóle Azji środkowej, i znaczniejsze powstania indyjskie, o których również należy pamiętać, jako o wskazówce trudnego położenia Anglii nad brzegami Gangesu.

I. Cesarstwo Indyjskie.

Lord Auckland, od 1836 42 r. Persowie oblegają Herat; słusznie podejrzując w sprawie tej ukrytą rękę moskiewską, Anglię stoją po stronie Afganów.

1838—41, pierwsza wojna z Afganami pod wodzą Dost-Mohameda. Anglię na głowę pora-

żeni, cofają się za Indus (bliższe szczegóły o tej pamiętnej wojnie, jakoteż i o następnych angielsko-afgańskich sprawach dla niepowtarzania się, zamieszczamy pod rubryką „Afganistan“).

1840, po poddaniu się Dost-Mohameda wynika kwestja co do granic pomiędzy prowincją heracką a Merwem. Lord Auckland, zbadawszy rzecz, decyduje na podstawie praw pastwiskowych, przysługujących Herateńczykom od dawniej, iż Pendźbeh („pięć wsi“) należy do Afganistanu. Okazało się z rejestrów podatkowych, że oaza Pendźbeh, pomiędzy rzekami Kuszka a Murgabem, zawsze była pod zarządem gubernatorów herackich: przed i w roku 1873. Dziś Rosja uczyniła z Pendźbeh kwestję sporną i dlatego załatowaliśmy decyzję powyższą lorda Aucklanda.

Lord Ellenborough, 1842—44.

Druga wojna z Dost-Mohamedem, szczęśliwsza od pierwszej.

Lord Harding, 1844—48.

Pierwsza wojna z powstałymi Sikhami w Pendźbehu w wschodnim (zachodni należał podówczas do Afganistanu), zakończona pokojem w Lahorze 6. marca 1846 r.: połowa terytorjum Sikhów wcielona do Indji, jako bezpośrednia własność Kompanii.

Earl Dalhousie 1848—56. Drugie powstanie Sikhów; Dost-Mohamed spieszy im na pomoc. Anglię zwyciężają, reszta terytorjum Sikhów wcielona, a zarazem Pendźbeh afgański.

R. 1854. traktat z chanem Kelatu (Beludżystan), mocą którego to traktatu Anglikom przysługuje prawo zająć Kelat każdego czasu swem wojskiem. Był to bardzo korzystny warunek w przewidywaniu nowych starć z Afganistanem, bo przez państwo kelackie. Pierwszym agentem rosyjskim, o którym wspominaliśmy poprzednio, był nie kto inny, jak Polak Witkiewicz. Z powodu dzisiejszego zatargu anglo-rosyjskiego, dziennik petersburski, *Nowoje Wremia*, uczynił o nim przed kilkunastu dniami wzmiankę, powtórzoną przez wiele innych gazet, a między innymi i *Kraj petersburski* nr. 17 z dnia 28. kwietnia (10. maja). Wzmiankę tę podajemy w całości: „Pierwszym z rządu agentem rosyjskim w Afganistanie, powiada *Nowoje Wremia*, był student Polak Witkiewicz, powstanie polski z roku 1831. zdegradowany bez prawa awansu do orenburskich batalionów liniowych, stojących w stepach Azji środkowej. Sympatyczny i bardzo dobrze wychowany młodzieniec zaczął poważnie pracować nad językami, obyczajami i bytem plemion, zaludniających te stepy. Orenburski je-

nerał-gubernator, jenerał-adjutant W. A. Perowski, umiejący cenić ludzi, zbliżył ku sobie Witkiewicza, awansował go na podoficera, następnie na oficera, pomógł mu zbliżyć się do dzikich plemion środkowej Azji i zrobił go swoim agentem. Zawiązawszy osobiste stosunki z emirem Dost-Mohamedem, niezadowolonym z Anglików, Witkiewicz zdołał go nakłonić do ścisłego przyznania z Rosją, w skutek czego emir napisał list do Petersburga, ofiarując związek z „białym carem.“ Wszystko to następnie podano było do gabinetu petersburskiego. Pertrakcje atoli z emirem nie uszły uwagi Anglików, i oto niejaki Burnes wystylizował do Petersburga „donos“ na Witkiewicza (?) i tem samem na Perowskiego, w skutek czego dyplomaci petersburscy z ówczesnym kanclerzem i ministrem spraw zagranicznych hr. Nesselrode'm na czele, odrzucili związek z emirem. Perowskiemu zaś polecono, ażeby natychmiast odwołał Witkiewicza z Afganistanu. Niemniej od swego młodego przyjaciela oburzony Perowski zaproponował Witkiewiczowi jechać do Petersburga i osobiście opowiedzieć hr. Nesselrode'emu o wszystkich szczegółach stosunków swoich z emirem. Witkiewicz usłuchał; udał się do Nesselrode'go otrzymał audjencję, rozmawiał z nim przez całe dwie godziny, następnie wrócił do swego hotelu i... w łep sobie palnął.“ Czytaliśmy, czy też słyszeli, bardzo dawno już temu, sami będąc w Rosji, nieco inną wersję o Witkiewicz, i z tego powodu, chcąc mieć dokładną wiadomość, a pamiętając zarazem, że Witkiewicz znany był Humboldtowi, postaraliśmy się o „Podróżę“ tego ostatniego po Rosji europejskiej i azjatyckiej, odbyte w roku 1829. Już ta jedna data wskazuje, że Witkiewicz nie mógł być powstańcą z r. 1831.

I rzeczywiście, w „Podróżach“ tych, przełożonych z niemieckiego na polski, przez Michała Bohusza Szyszkę, Wilno, 1861 r., w oddziale II, tom I, na str. 235 i 236, spotykamy następującą wersję: „Jan Witkiewicz, był uczniem w Krocach na Zmudzi. Mając lat 14, skazażony został wraz z wielu kolegami za przestępstwa polityczne, jeszcze za panowania Aleksandra I., (znane przesładowanie dzieci polskich przed Nowosilcową) na wygnanie do Orska i na zostawanie tam przez całe życie prostym żołdaczem w pułku orenburskich kozaków. Witkiewicz, wolne od służby chwile poświęcał wyczeniu się w wschodnich języków, szczególnież dyalektu turecko-kirgizkiego, oraz perskiego i arabskiego języków, w których nabył wkrótce wielką biegłość. Po wstąpieniu na tron Mikołaja, nie mogąc spodziwać się lepszej przyszłości, zamierzał uciec w stepy kirgizkie, by zataić przed Persją, dostać się do Europy. Humboldt, który w Orsku

słyszał o tym Polaku, 1829 r., wzruszony jego losem, wstawił się osobiście do cara Mikołaja I. za nim i dwoma jego kolegami, także Polakami. W skutek tego Witkiewicz awansowany na oficera i umieszczony przy komisji granicznej w Orenburgu, był następnie wysłany w randze pułkownika do Kabulu w Afganistanie, a potem jako członek poselstwa rosyjskiego w Persji, pozostał przy boku pośla Simonieca. W Teheranie poznał się ze sławnym podróżnikiem angielskim Burnsem. Gdy rząd rosyjski nie zatwierdził układów zawartych przez pośla p. Simonieca, Witkiewicz odwołany z Persji, ruszył przez Tyflis do Petersburga. Wkrótce po swoim tam przybyciu, wiosną 1840 r., ten pełen talentów młodzieniec, odebrał sobie życie, zapewne z powodu zawiądzionych nadziei. Jakich nadziei? można się tu spytać. Nie mając oryginału niemieckiego, nie mogliśmy sprawdzić, o ile tłumacz polski zmienił tekst oryginalny ze względu na cenzurę, a zresztą i samo dzieło niemieckie nie jest, o ile wiemy, oryginalnem Humboldta, lecz kompilacją z dzieł jego po francusku pisanych. Pozwalamy sobie z tego powodu w następujący sposób sprostować ciekawą dla każdego Polaka historję nieszcześliwego Witkiewicza. Był on szczególniejszym ulubieciem j. en. Perowskiego, tak samo, jak i Tomasz Zan, który kopiał Perowskiemu artystyczne studje w stepach kirgizskich, ale bez skutku. Skorzystałszy z nieograniczonego zaufania Perowskiego, podał mu plan przyciągnięcia Afganistanu i innych wschodnich narodów na stronę Rosji. Plan został przyjęty; Witkiewicz wysłany do Afganistanu, następnie do Persji, wszędzie siał ziarna zawiści pomiędzy Rosją a Anglią, w celu wywołania wojny pomiędzy nimi. Czy się przed kim wymówił, czy też wyspygłował prawdziwe dążenia jego agenta Nesselrode'go, dość że zawieszony do Petersburga młody pułkownik, widząc się odkrytym, istotnie palnął w łep sobie, jak opowiada *Nowoje Wremie*. Witkiewicz nie mógł znać wtenczas Mickiewicza, „Wallenroda“, ale to pewna, że działał jak Wallenrod. Chciał wplatać Moskwę w okropną wojnę, myśląc, iż wynikiem ztąd korzyść dla Polski. Dlatego został tajnym agentem rosyjskim. Umarł mając nieledwie jak 32 lat. Humboldt nie „słyszał“ o nim, ale go znał osobiście, i wiele był zdumiony, spotkawszy pod szynielą żołdacką człowieka tak niepospolitego.

(C. d. n.)

już o godz. 3 lub 4 rano, byle stanąć na terminie wyznaczonym na godz. 9 — przychodzi tu i czeka do 12 w południe.

Czyby nie można było tedy z wygodą dla ludności, a niemniej i sądom — wyznaczyć termin na różne godziny np. jednym na 9, innym na 10, rano i t. d. POCO ludzie mają czas tracić i zalegać sale i korytarze sądowe.

*** Nowy pensjonat żeński we Lwowie.** Otwiera p. M. Bielska, urodzona i wychowana we Francji. Objęty koncesją kurs nauki obejmujące szkołę wydziałową, tudzież kurs wyższy, po którego przejściu panny będą przygotowane do egzaminu dojrzałości. Pierwszy rok kursu wyższego ma być otwartym d. 1. września.

*** Wycieczka do Drohowyża.** Celem poczynienia stosownych przygotowań dla uczestników wycieczki do Drohowyża, wystąpił Wydział Stowarzyszenia „Gwiazda” delegata na miejsce, i zawiązał się tam komitet, który poczynił już stosowne kroki dla przyjęcia szanownych gości lwowskich.

Chcący wziąć udział w wycieczce dnia 16. sierpnia, raczą ją najrychlej zgłosić się do Wydziału Stowarzyszenia „Gwiazda”. Program wycieczki jest następujący: Wyjazd ze Lwowa o godzinie 6 1/2, rano z dworca kolei Karola Ludwika; o godzinie 9. przyjazd do Mikołajowa, zjadł najemni podwodami wyjazd do sąsiedniego lasu obok Zakładu; wypocinek, przechadzka, poczem nabożeństwo w kaplicy zakładowej, gdzie chorą starą, raryzera „Gwiazda” odpiera mszę św.; o godz. 1. obiad w restauracji; o godz. 3. zwidzenie Zakładu i wystawy robót wychowawców. o godz. 4. ewolucje wychowawców Zakładu; o godz. 5. powrót z Zakładu z muzyką zakładową i „Harmonii” do lasu, tańce, zabawy tworskie, losowanie premii dla dzieci; o godzinie 9. powrót do dworca z muzyką przy świetle bengalskim i pochodniach. Deszcz nie przeszkadza wycieczce, w razie takim bowiem sale zakładowe będą dla publiczności cały dzień otwarte.

Dla dogodności uczestników wycieczki, już o godzinie 6. rano w niedzielę 16. sierpnia kursować będzie tramwaj między placem Cłowym, a dworcem kolei Karola Ludwika.

*** Zabawa ogrodowa.** Na dochód stowarzyszenia młodzieży handlowej wyznania mojżeszowego odbędzie się w sobotę dnia 15. sierpnia b. r. na Strzelnicy miejskiej zabawa ogrodowa, połączona z tańcami, przy odgłosie 2 muzyk wojskowych. W razie niepogody zabawa odbędzie się w niedzielę dnia 16. sierpnia br.

*** Wiecezorek dramatyczny** p. Gustawa Fisera odbędzie się jutro, we czwartek, w sali kasyna mieszczańskiego. Przekonani jesteśmy, że wiadomość ta mile przyjęta zostanie przez publiczność, dla której wieczorki p. Fisera posiadają wielką siłę atrakcyjną. W programie jutrzejszego wieczorka, znajdziemy, między innemi, duże nowości: „Zadrosć mojej żony” z francuskiego — i „Jako świadek”, scena z życia ludu warszawskiego.

*** Jednodniówka** dla pogorzalców Grodu, w Warszawie, została prawie zupełnie rozprzedana; u nas rozkupiono dotąd zaledwie kilkadziesiąt egzemplarzy. Jest to smutne świadectwo panujących w kraju stosunków...

Cena 75 ct. Godzi się nabywać nie tylko ze względu, że dochód przeznaczony na pogorzalców Grodu, ale wprost dla korzyści moralnej, którą się zyskuje z licznych dobrowolnych artykułów w niej pomieszczonych.

*** Zakłady ociemniałych.** W Amsterdamie dnia 4. b. m. rozpoczął się międzynarodowy kongres przedstawicieli zakładów dla ociemniałych, w którym bierze udział zasłużony dyrektor zakładu lwowskiego, p. Makowski. Przewodniczący kongresu, p. Meyer, powitał zgromadzonych przemową w języku holenderskim, niemieckim i francuskim.

*** Stuletni starzec.** W Parczewie pod Wielehorem, w Poznaniu, żyje w dobrach hr. Potworowskiego starzec, który właśnie przed 100 laty się urodził w Borowie pod Czempułem. Siedziwy ten człowiek nazywa się Wawrzyn Tmański, walczył pod Napoleonem i pod Józefem Poniatowskim, a w bitwie pod Lipskiem już był dorosłym mężczyzną, bo miał lat 28.

*** W szybkie naftowym.** W kopalni p. Fedorowicza w Siarach, pow. gorlickim, skutkiem nagromadzenia się wielkiej ilości gazów wybuchł pożar, który wewnątrz trwał kilka godzin i przytłumiono go dopiero po zasypaniu ziemią. Wskutek wybuchu tego zostało ciężko rannych 6 robotników i 1 robotnica.

*** Nagła śmierć.** zmarł onegdaj Hryńko Morzyk, rodem z Czernichowa, powiatu jaworowskiego, liczący lat 24, rezerwista 10 pułku piechoty, przybyły do Lwowa na ćwiczenia wojskowe. Śmierć zaskoczyła go w podwórzu domu pod l. 17 przy ulicy Rzeźnickiej, a to skutkiem wybuchu krwi.

*** Samobójstwo.** Henryk Krongold z Tarnowa, kelner na dworcu w Pławoswie pod Podgórzem, sprzeniewierzywszy znaczną kwotę, sbiegł i w Szwosowicach strzelił do siebie z rewolweru. Ciężko rannego odwieziono do szpitala w Krakowie.

*** Zmarli.** Józef Wojsbun, niedgdy profesor matematyki w instytucie agronomicznym w Marymoncie, zmarł w majątku swym w Augustowskim.

*** Jutro** w czwartek d. 13. sierpnia: św. Hipolita m.; — Proi, św. kr.

— Tarnopol 8. sierpnia. (Muzyka.) Miasto nasze znacznie więcej jest muzyczne, niżby ktoś sądził. Ma ono wielu swoich różnorodnych wielbicieli tej sztuki a kult jej bywa, jak na Tarnopol, wcale nie źle uprawiany. Pierwszeństwo w tym względzie należy się bezsprzecznie „Towarzystwu Przyjaciół muzyki”, zostającemu pod dyktando artystyczną p. Wł. Wszechlęskiego. W ciągu swego osmioletniego żywota, przeżywało Towarzystwo różne fazy. Stało czas jakiś na takim szczyście, jak żadne towarzystwo na prowincji. Bliskim też było i upadku, następnie znowu się podźwignęło i teraz widzieć jako tak swój żywot, licząc zawsze jeszcze 124 członków. Reforma atoli tego Towarzystwa jest niezbędnie potrzebna, jeżeli ma ono dalej istnieć i to reforma radykalna. Reforma Towarzystwa muzycznego, niezbędnego w mieście takim, jak nasze, polegałaby przede wszystkim na zmianie Wydziału od dwóch lat prawie nieurzędującego, a następnie na zmianie statutu. Zmiana jego powinna nastąpić w tym kierunku, aby Towarzystwo przybrało charakter literacko-muzyczny, co w guście „Kółka literackiego” *en miniature*, zwłaszcza, że z niemałym nakładem urządzono scenę dramatyczną, na której amatorowie z powodzeniem kilka odegrali utworów. Znaczną stawką liczba profesorów i osób nauką się zajmujących, łatwo mogłaby stworzyć ognisko, w którymby i muzyka, potrzebująca jeszcze swego uzupełnienia nauką śpiewu solowego i choralnego przy dobrej nauczycielskiej, w mieście obecnie będącej, i literatura mogły znaleźć swe wygodne pomieszczenie. Rzućmy tu myśl, oję znalazła zwolenników, a wtedy szerzej o niej napiszę.

Do Towarzystwa muzycznego następuje sprawa muzyki miejskiej, która czas jakiś nie isnia-

ła, a teraz od trzech przeszło miesięcy do życia znowu powołana została, dzięki staraniom i zapobiegliwości p. J. Warzeszkiewicza, a następnie dr. L. i innych. Tu da się w zupełności zastanowić przysłowie: „Nie chciała góra do Mahometa, poszedł Mahomet na górę”. Na kapelmistrza tej muzyki sprowadzono parę paru laty p. Kapla z Kołomyi, pomimo, iż w mieście kilku było nauczycieli muzyki.

Gdy wskutek opisanych w *Gaz. Nar.* zajęć muzyka ta rozwijała się i p. K. z kapelmistrzostwa ustąpił, zaczęto się starać powtórnie, by zrenowować się mającej muzyki miejskiej i innego kapelmistrza. I oto znaleziono go w osobie p. Józefa Horitzy od lat 30. w Tarnopolu stale mieszkającego. Mieliśmy sposobność słyszeć kilka razy produkcje tej zreformowanej muzyki i śmiało powiedzieć możemy, że przeszły nasze oczekiwania. Po dwumiesięcznej niespełna pracy p. J. H. muzyka ta jest wcale dobrą i jest nadzieja, że jeżeli dalej tak pójdzie, byłoby znowu nie było „gospodyń szesł i wielkich uniwersalnych znawców”, to muzyka stanie na właściwym sobie stanowisku i wyruguje z miasta słuch i serce rodzimych „Bänklegeierów”, którzy obok dobrej muzyki braci Wolfthal, chcą także uchodzić za muzykantów.

Mówiąc o muzyce niepodobna pominąć całej plejady z większym lub mniejszym skutkiem pracujących nauczycieli muzyki. Łatwo się domyśleć, że odchodził przedewszystkiem fortepian — Z rzędu nauczycieli zasługują na pochlebne wspomnienie p. Leon Czechowicz, pracujący w konwiktach OO. jezuitów i w mieście od ćwierć wieku przeszło. Zresztą produkcja jego uczniowie, urządzona w d. 16. b. m. stwierdziła prawdziwość słów naszych.

— Laxenburg d. 10. sierpnia. Dzień imienin małżonki następy tronu i urodzin cesarzewiczy uczyli. Towarzystwo śpiewackie z Baden, Müdling, Gumpoldskirchen itd., urządzając wspaniałe produkcje w parku zamkowym Cesarzewicz i małżonka jego, wzruszeni byłysiedzieć tu uroczystością, a dziękując, wyrazili się bardzo pochlebnie o produkcjach.

— Budapeszt. Z uroczystości węgierskich urządzanych na cześć gości francuskich — mamy dziś do zanotowania, że ci ostatni postanowili u piedestału pomnika Petőfiego złożyć wieniec, o kłosach rozmiarach, bo mający 2 metry średnicy. Przy uroczystości tej wygłosi mowę sławny poeta Coppée.

Serbski minister spraw wewnętrznych, Garašanin, wystosował do wiceprezidenta wystawy budapeszteńskiej pismo, w którym wyraża serdeczne podziękowanie imieniu króla Milana za gościnne przyjęcie wychowawców instytucji rolniczych w Kraljewe na wystawie węgierskiej, z której obierania przy pouczeniu niepomierne odnieśli korzyści.

— W Gasteinie. jednym z pierwszych gości zaproszonych do stołu cesarza Wilhelma był kardynał książę Fürstenberg, arcybiskup otomuniecki. Tegoż dnia dzienniki pruskie ogłaszały wydany na zasadzie praw majowych i obecnie po upływie prawnego terminu ponowiony list gończy, polecający tegoż księcia kardynała ująć i dostawić władzom sądowym pruskim.

— W Pradze F. Fridrich wydał dziełko, podające sposób łatwego nauczania się czytania poprawnie piętnastoma językami: niemieckim, angielskim, holenderskim, szwedzkim, duńskim, francuskim, włoskim, hiszpańskim, portugalskim, rumuńskim, rosyjskim, czeskim, polskim, węgierskim i nowogreckim. Autor podaje wskazówki mnemoniczne dla łatwiejszego zapamiętania alfabetu rosyjskiego i nowogreckiego, oraz dowodzi rosyjski pisowni fonetycznej i międzynarodowego alfabeta.

Kradzież 220 000 rubli. *Nowości* donoszą, że dnia 6. b. m. wykryto w Petersburgu w Banku państwa znaczną kradzież w oddziale depozytów. Pomiędzy kapitałami oddanymi na przechowanie, znajdowała się suma rs. 220.000 w papierach procentowych, należących do pułkownika B. Teraz kiedy depozent zjawił się w banku po odbiór swych pieniędzy, okazało się, że już je odebrał jego mniemany „plenipotent”, za podrobionymi dokumentami.

— Wynalazca karabinów, nazwanych według jego imienia L. Werder, w tych dniach umarł w Norymberdze.

— Zgorzało do szczeru miasto Künfeszma, w gubernii kostromskiej. Straty wynoszą kilkanaście milionów rubli.

— Marienbad jest tak przepełniony tego roku, iż wygląda zupełnie jak wielkie miasto, z jego gwarem, hałasem i wszelkimi innymi nieprzyjemnościami. Daje się to czuć szczególnie podczas koncertów rannych i popołudniowych. Występowała tu panna Mayerhoff i p. Girardi z wielkim powodzeniem.

— Z Davos w Szwajcarii donoszą, iż panuje tam nadzwyczaj piękna pogoda, jakiej nie pamiętają od kilku lat. Zjadł i napływ gości jest większy jak lat poprzednich. Z nizin donoszą również o większym napływie gości z powodu pięknej pogody, co się rzadko w Alpach szwajcarskich zdarza.

— Rzym będzie połączony koleją z miastem Viterbo, cudownym gniazdem winnic. Droga prowadzić będzie przez czarującą okolicę — a kolej przebiegać ma na przestrzeni 97 kilometrów przez 4 wielkie wiadukty i trzy tunele.

— Do Poznania przybył książę Ludwik badeński, wnuk cesarza Wilhelma.

— Banda oszustów dostarczająca dyplomów uniwersyteckich, posiadając swych agentów w Europie — operuje w stanie Ohio w mieście Cincinnati. Dziwna jednak, że ludzie dają się łapać na plewy — Cincinnati bowiem nie ma uniwersytetu, upoważnionego do wydawania dyplomów doktorskich.

— Zielona róża. Londyński *Graphic* donosi: W hrabstwie Sussex wychował ogrodnik różę koloru dotychczas nie praktykowanego, bo zieloną wielkości dzikiej, ale pełną, o zapachu centyfolii i polysku aksamitu.

— W Londynie zwołany został na d. 22. bm. wielki mityng, celem uchwalenia rezolucji, wyrażających do energicznego wyniszczenia nowej ustawy o ochronie dziewcząt.

W Londynie w Westminsterze odbyło się ku czci pamięci Granta nabożeństwo żałobne, przy nader licznym udziale publiczności. Pomiędzy innymi obecni byli przedstawiciele królowej, ks. Wali i całej królewskiej rodziny, lord Wolseley z 16. oficerami sztabu, jako przedstawicielami armii angielskiej, margrabia Salisbury, Głastone z małżonką i mnóstwo członków parlamentu oraz koryfeuszów sztuki, literatury i świata finansowego. Honorowe miejsce zajmował poseł amerykański p. Phelps oraz wszyscy obecni Amerykanie. Uroczystość rozpoczęła została wykonaniem nieśmiertelnego marsza żałobnego Szopena.

— Straszliwa tragedia rozegrała się w Pipahowie, małej miejscowości prowincji Logrono w Hiszpanii. Dwudziestoletni młodzieniec Mateusz Ciriaco kochał 16-letnią pannę Blazę Burgos, o

której względu starał się również drugi młodzieniec Babel Fernandez. Na odpuszcie w Aldobalobas, w pobliżu Pipahony, Ciriaco, spotkawszy pannę Blazę na ulicy, rzucił się na nią i zadał jej nożem 30 ran. Na to nadbiegł Babel Fernandez i rozpoczął śmiertelną walkę, lecz padł z ręki mordercy. Wkrótce zjawił się też Mateusz Fernandez, ojciec drugiej ofiary, dążący z pomocą swemu synowi, lecz i on, ugodzony śmiertelnie, legł obok swego dziecka. Wtedy na placu boju stanął Manuel Burgos, ojciec młodej dziewczyny i dwaj jego przyjaciele i rzucili się na mordercę; lecz i oni nie byli szczęśliwi i padli bez życia. Ciriaco, spełniwszy w ten sposób sześć morderstw, skierował lufę swojego pistoletu ku sobie i dwoma strzałami w pierś odebrał sobie życie.

Wizyta u Wiktora Hugo. Ciekawe odwiedzin u Wiktora Hugo celem złożenia mu hołdu, opisał Karol Vogt znany genewski badacz natury. „Byłem raz u niego na herbacie! Raz i nigdy więcej, gdyż nudijszej godziny nigdy nie zdarzyło mi się spędzić. Dziesięć koni niebyłoby mnie zaciągnęło do zaczarowanego koła półboża po raz drugi. Będzie temu że 40 lat. Jeden z moich przyjaciół uparł się by mnie wyrwać z trzęwego otoczenia badawczy natury i wprowadzić w światynię literatury. Nie dał mi spokoju, aż się jak baranek na ofiarę, na ołtarz, gdzie celebrował Hugo, w Merals, zawlece dałem. Wszliśmy. W przedpokoju biasty, posażki, portrety, akwarele — wszystkie przedstawiające Wiktora Hugo w najrozmaitszych pozach i rozmiarach. Służący spytał mnie o nazwisko, które musiałem głośniej powtórzyć, gdyż go nie dostyszał. Mój przyjaciel pociągnął mnie za ramię: „Głośno sam tylko mistrz tu mówi.”

„Ledwie mogłem się opamiętać, kiedy zostałem przedstawiony mistrzowi jako „Niz Vosse, de Suisse.” Kilku panów, którzy swemi grzywami zaszwalcili, że należą do „rozczochnanej literatury”, wychylało się ciekawie naprzód.

„Od wieków, przemówił mistrz tonem wyroczni, nieustraszone męstwo jest narodową cnotą, małej pańskiej ojczyzny.” Mój wyrok mi wydano: cofnąłem się z ukonem, i spostrzegłem jak wszystkie grzywiaste głowy otaczające nas, z zachwytem pochyliwszy się ku sobie szeptały: zauważyłem teraz dopiero w lustrze, że ja tylko obok pana tego domu miałem włosy krótko ostrzyżone. Długich pukli, też oznaki młodości zupełnie mi brakło. Takowa jednak była w tych czasach niedoświadczona potrzebą. Siedziałem więc z przynębiającem nawskroś uczuciem mego niecstwa w tem kółku którego płynna rozmowa czasem tylko przerywana była wejściem świeżo przybywających i nową sentencją wyroczni powitanych, aż dopóki nie znalazłem sposobności wysłiznięcia się po angielsku za drzwi.”

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Izba handlowa tutejsza donosi: Według przedłożonego wys. e. k. ministerstwu handlu sprawozdania c. k. konsulatu jeneralnego w Smyrnie wysłała kupcy z Austro-Węgier do kupców tamtejszych tudzież do południowych temuż konsulatu jeneralnemu urzędów konsularnych, które są konsulatami tytułowymi, a przy tych funkcjach konsularne spełniają funkcjonariusze nie pobierający płacy, pisma swoje w języku niemieckim.

Ponieważ język ten na Wschodzie nie jest zrozumiałym, przeto zazwyczaj na podobne pisma ze szkoda interesowanych żadna nie następuje odpowiedź. Byłoby zatem w interesie naszych kupców, gdyby na przyszłość w korespondencjach swoich ze Wschodem nazywali zrozumiałych tamże języków francuskiego lub włoskiego, któremi językami posługują się w swych korespondencjach także kupcy angielscy i w tych językach wysyłają cenniki.

Wskutek doniesienia c. k. konsulatu w Bombay o nierzetelnem postępowaniu tamtejszych agentów i przedsiębiorców i wypływającym z tego niebezpieczeństwie dla naszych kupców przez nieogłędne kredytowanie i nawiązywanie stosunków z firmami nieznajomymi, przestrzega się pp. kupców i przemysłowców, aby przed nawiązaniem stosunków z domami handlowymi w Bombay, zasięgał zawsze wprzód informacji u powyżej wymienionego c. k. konsulatu, a pod żadnym warunkiem nie przysławiali tamtejszym agentom lub innym osobom jakiegobądź udziału w zysku.

Lwów dnia 8. sierpnia 1885.
Kisielka, m. p., wice-prezydent.
Bodyski, m. p., sekr., radca ces.

Ceny zboża (a 100 kilogramów):
Kraków 11. sierpnia. Pszenica żółta od — do —, czerwona od 8 — do 9 —, biała od 8 — do 8 60; żyto od 6 75 do 7 —; jęczmień od 5 50 do 6 50; — owies od 6 50 do 7 —; groch od — do —; fasola od — do —; kukurduza od — do —; proso od — do —; tataraka od — do —; rzepak od 9 — do 10 50; konieczyna biała od — do —; czerwona od — do —.

Telegramy targowe z dnia 11. sierpnia:
Wiedeń: Pszenica za 100 kilo — zł. do — zł.; żyto — zł. do — zł.; okowita 28.50 do 28.75 zł. Budapeszt: Pszenica za 100 kilo na wiosnę 7.43 do 7.45 zł.; rzepak na sierpnie-wrzesień 10.75 do 11. — zł. Wrocław: Pszenica 17 — do — m. żyto 14 — do — m. owies 14.20 m.; — rzepak — spirytus 42.60 m. — Berlin: Pszenica żółta na sierpnie-wrzesień 161.50; żyto — m.; okowita 43.90 m.; olej rzepakowy —. Paryż: Mąka za 159 kilo 45.90 franków; olej rzepakowy — fr.; okowita — fr.
Nafta Wiedeń d. 11. sierpnia: — zł. do — zł. Breme loco 760, — Hamburg loco 750, — na sierp. 740, — na sierpnie-wrzesień 770, — Antwerpia: na sierp. —; Nowy-York: 8 1/2; Filadelfia 8 1/2.

Wiedeń d. 10. sierpnia. Na dzisiejszy targ przywieziono wołów węgierskich 1046, wołów galicyjskich 1974, wołów niemieckich 1045, razem 4065 sztuk.

Płacono za woły węgierskie 56 do 59, osobliwie 60 do 62, woły galicyjskie od 57 do 61, woły niemieckie 56 do 63 za 100 kilo mięsa.

Woly paszowe węgierskie płacono od 51 do 55 zł., galicyjskie od 50 do 54 zł. za 100 kilo mięsa.

Do Preszburga przypędzono na targ dzisiejszy 1313 wołów.

Wilhelm Amirovitz & K. Schels

Preszburg 10. sierpnia. (Targ byłby rzeźnego). Doniesienie bezpośrednie: Przypędzono 1319 sztuk byłaby opasowego. W tej liczbie wołów węgierskich 1173, bawołów —; wołów niemieckich 122, krów —, buhai — wołów galicyjskich 124, buhai —. Sprzedawano towar węgierski po 56 do 60 zł., wyjątkowo po 61 do 62, — za towar niemiecki po 58—64 zł.; za woły galicyjskie 56—60 zł. Ceny te są za cenę metryczną żywej wagi.

Targ odbywał się gładko. — Ceny niższe niż więcej o 1 zł. — Krowy po 50—57 zł. — Węgierskie bydło stepowe po 54—58 zł.

Ostatnie wiadomości.

Na niedzielnej konferencji zajmowali się ministrowie węgierscy głównie reformą administracji, a mianowicie przedłożeniami o modyfikacji ustawy gminnej i o reformie muncypiołów. Przedłożenia te, które wejdą pod obrady na najbliższej sesji, zostały ostatecznie zreagowane.

Pisma czeskie dowiadują się z Wiednia, że przy najbliższem uzupełnieniu Izby panów austriackiej Rady państwa zamianowanych zostanie 14 członków.

Urzędowe *Berliner Polit. Nachrichten* donoszą, że wielcy handlarze bydląt, którzy prosili o wyjęcie ich z pod rozporządzenia o zamknięciu granicy dla bydła austro-węgierskiego, otrzymali od rządu niemieckiego odpowiedź odmowną.

Zdaniem *National Ztg.*, nie przyjdzie w Kromyżu do zjazdu trzech cesarzy dlatego, ponieważ zdrowie cesarza Wilhelma nie pozwala na to. Uważają za prawdopodobne, że Giers zjedzie się z ks. Bismarskiem w Friedrichsruhe, albo w Berlinie przed powrotem do Petersburga.

W tych dniach przybyli do Petersburga reprezentanci Rosji na dworach państw bałkańskich, a mianowicie: ks. Urussow, poseł w Bukareszcie, Persiani poseł w Belgradzie, Argipullo, minister-rezydent w Cetyni i Sorokin, minister-rezydent i konsul generalny w Rumeli wschodniej.

Wojska Osmana Digny uderzyły w piątek na Suakim, zostały jednak odparte.

Wojska abisyńskie złuzowały garnizon egipski w Ghirra.

Telegramy „Gazety Narodowej”.

Wiedeń d. 11. sierpnia. Minister spraw zagranicznych hr. Kalnoky wyjechał dziś rano do Bismarka do Barcina.

Wiedeń d. 11. sierpnia. Jak się *Stara Presse* dowiaduje, Rada państwa nie zbierze się pierwszej, jak w ostatnim tygodniu września. (W takim razie nie byłoby dla akcji sejmowej już wcale żadnego ratunku, jeżeliby sejm podczas sesji delegacji wspólnych nie zwołano; p. red.)

Salzburg d. 11. sierpnia. O godz. 5. popołudniu przybył tu cesarz niemiecki. Na dworcu kolejowym powitali go namiestnik, generałowa Albedyl, generał Knöpfel, marszałek krajowy i burmistrz, z którymi cesarz rozmawiał. Liczna publiczność wznosiła gorące okrzyki. W hotelu Europejskim powitał cesarza arcyksiążę Ludwik Wiktor. Na obiad dworski o godz. 6. byli zaproszeni także namiestnik, burmistrz i komendant wojskowy.

Budapeszt d. 11. sierpnia. Na cześć Francuzów dał arcyks. Józef, którego hr. Eugeniusz Zichy zastępował, ucztę na wyspie Małgorzaty. Zichy wniósł zdrowie cesarza, dynastji i arcyksięcia Józefa. (Arcyks. Józef jest naczelnym dowódcą honwedów, tj. węgierskiej ludwery, a obecnie bawi w swoich dobrach; p. r.)

Berlin d. 12. sierpnia. Dziś rano przybył tu hr. Kalnoky.

Paryż d. 11. sierpnia. Depesza biskupa wschodnio-kochinińskiego donosi o wyrznięciu przeszło 10.000 chrześcijan; okropieństwa nie ustają; wkarjaci apostołsi zniszczeni.

Londyn d. 12. sierpnia. Posiedzenie Izby posłów. Minister wojny spodziwiał się, że rezerwa wojskowa będzie wnet rozpuszczona, gdyż przedsięwzięte zostaną inne środki dla przygotowania i utrzymania dzielnych sił do obrony kraju.

Hicks-Beach spodziewa się, że parlament zapewne w piątek lub sobotę zamknięty zostanie. Izba posłów przyjęła w trzecim czytaniu ustawę o nabywaniu posiadłości czynszowych w Irlandji. Królowa nadała generałowi Wolseleyowi godność wiktoma.

Madryt d. 11. sierpnia. Arcybiskup sewilski zmarł na chorobę. Wczoraj zasnął w Hiszpanii na chorobę 3.724 a zmarło 1896 osób; raport ten jednak jeszcze nie jest zupełny.

Marsylia d. 12. sierpnia. Wczoraj zmarło 39 osób na chorobę. Utworzono pierwszy zakład dla ratowania dotkniętych cholerą.

Simla d. 12. sierpnia. Zapewne z końcem bieżącego roku utworzony zostanie w Lahorze (w północno-zachodnich Indiach) obóz do ćwiczeń na 50.000 wojska. Armia angielska w Indiach pomnożona będzie o 6.000 ludzi. Rząd myśli o organizacji armji, złożonej z krajowców.

Przyjechali do Lwowa d. 12. sierpnia 1885.
T. hr. Dziędziszewski z Niesuchowa, M. Marynowski z Tyniowic, E. Zagórski z Kolodziejów, E. Kraushaar z Hady.

Hotel EUROPEJSKI: Książę J. Czartoryski z Wiazowic, A. Jägerman z Tłumacza, S. Ptaszycki z Petersburga, T. Hammer z Złoczowa, J. Schalay z Złoczowa, Basti z Brodów, Beidl z Brodów.

Hotel ANGLEJSKI: S. Dembowski z Krynicy, M. Nowacki w Medeniacach, K. Potworowski z Chorostkowa, J. Rosenstock z Potupanówk, K. Fuchs z Brodów.

Hotel FRANCUSKI: S. Żardziński z Surochowa, J. Gnoiński z Swidowa, C. E. Kallman z Darmstadu

Hotel WARSZAWSKI: G. Bieniaszewski z Rzeszowa, L. Raciborski z Zamościa, R. Chlebowski z Stanisławowa.

C. k. jeneralna Dyrekcja austr. kolei państwowych.

Wyciąg z rozkładu jazdy

ważny od dnia 1. czerwca 1885

Przyjazd do Lwowa:

Pociąg mieszany: o godz. 2 min. 10 w nocy z Husiatyna, Stanisławowa, Chyrowa, Strjja.
Pociąg osobowy: o godz. 8 min. 5 przed południem ze Stanisławowa, Chyrowa, Strjja, i o godz. 4 min. 51 po południu ze Stanisławowa, Chyrowa, Strjja.

Odejazd ze Lwowa:

Pociąg mieszany: o godz. 6 min. 55 rano do Strjja.
Pociąg osobowy: o godz. 11 min. 25 przed południem do Strjja, Chyrowa, Stanisławowa i o godz. 7 min. 10 wieczór do Strjja, Chyrowa, Stanisławowa, Husiatyna.

Przyjazd do Stanisławowa:

Pociąg mieszany: o godzinie 4 minut 48 rano z Nowego Sącza, Lwowa, Strjja.
Pociąg osobowy: o godz. 9 min. 2 przed południem ze Zwardonia, Strjja.
Pociąg mieszany: o godz. 5 m. 37 po poł. z Husiatyna.
Pociąg osobowy: o godzinie 5 min. 51 po południu ze Zwardonia, Lwowa, Strjja.
Odejazd ze Stanisławowa:
Pociąg osobowy: o godz. 9 min. 40 do Strjja, Lwowa Zwardonia.
Pociąg mieszany: o godz. 10 min. — przed południem do Husiatyna.
Pociąg osobowy: o godz. 6 min. 28 do Strjja, Lwowa Zwardonia.
Pociąg mieszany: o godz. 11 min. 13 wieczór do Strjja, Lwowa, Nowego Sącza.

POCIĄGI KOLEJOWE.

Ze Lwowa odchodzą:

podług zegara lwowskiego:

Do Krakowa . .	*10.46	4.05	+ 2.25	—	4.50
Do Podwołoczysk	10.27	* 5.56	+ 4. 8	—	12.35
„ (z Podzamcza)	10.56	—	—	* 6.07	1. 9
Do Czerniwiec .	—	11. 6	—	* 6.30	12.20

Do Lwowa przychodzą:

Z Krakowa . .	9.27	* 5.36	11.33	—	+ 3.58
Z Podwołoczysk	*10.26	3.05	—	3.50	+ 2.15
„ (z Podzamcza)	*10.12	2.28	—	3.20	—
Z Czerniwiec .	*10.05	3.35	—	3.30	—

Pociąg nr. 18 nie kursuje aż do 1. listopada b. r.

* Gwiazdka są oznaczone pociągi pospieszne.

+ Krzyżykiem pociągi kurjerackie.

W obwódkach

